

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Agent of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

JELIČIĆ PROTIV BOSNE I HERCEGOVINE

(članak 6. stavak 1., članak 1. Protokola br. 1.)

Presuda od 21. listopada 2006. godine

Povreda članka 6. stavka 1. (pravo na pristup sudu)

Povreda članka 1. Protokola broj 1. (zaštita vlasništva).

Sukladno članku 41. Konvencije (pravična naknada), Sud je podnositeljici dodijelio 163.460,00 EUR na ime materijalne štete te 4.000,00 EUR na ime nematerijalne štete.

ČINJENICE

Podnositeljica, Ruža Jeličić, državljanka je Bosne i Hercegovine rođena 1953. godine i živi u Banja Luci (Bosna i Hercegovina).

Dana 31. siječnja 1983. godine položila je određenu sumu novca u njemačkim markama na dva devizna računa u prijašnjoj Privrednoj banci Sarajevo Filijala Banja Luka. Devizna štednja koja je bila uplaćena prije raspada Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ) potpala je pod posebni pravni režim u Bosni i Hercegovini.

Podnositeljica je bezuspješno u nekoliko navrata pokušala podignuti uštedevinu.

Dana 26. studenog 1998. godine dobila je presudu u kojoj se banci nalaže da joj isplati punu svotu uštedevine sa svih njenih računa te da joj isplati zatezne kamate i podmiri troškove. Budući da presuda nije izvršena, dana 12. siječnja 2000. godine Vijeće za ljudska prava Bosne i Hercegovine smatralo je da je Republika Srpska (dio Bosne i Hercegovine u kome se banka nalazi) povrijedila podnositeljičina prava zajamčena Europskom Konvencijom za zaštitu ljudskih prava te je naložilo Republici Srpskoj da izvrši presudu bez daljnjeg odugovlačenja. Međutim, presuda još uvijek nije izvršena.

Dana 18. siječnja 2002. godine, prema mjerodavnom domaćem pravu koje je stupilo na snagu nakon dovršetka privatizacije banaka, novac sa podnositeljičinog deviznog računa postao je javni dug koji je pripisan Republici Srpskoj.

Dana 15. travnja 2006. godine Bosna i Hercegovina je preuzela dug, sukladno članku 1. Zakona o staroj deviznoj štednji iz 2006. godine

PRIGOVORI

Podnositeljica se žalila na nemogućnost izvršenja konačne i izvršne presude donesene u njenu korist zbog zakonske odredbe. Njen je zahtjev razmatran na temelju članka 6. stavka 1. i članka 1. Protokola broj 1. Konvencije.

ODLUKA SUDA

Članak 6. stavak 1.

Sud navodi da presuda od 28. studenog 1998. godine, iako konačna i izvršna, još uvijek nije izvršena. Sporna situacija, stoga, traje već 4 godine računato od 12. lipnja 2002. godine kad je Bosna i Hercegovina ratificirala Konvenciju (razdoblje koje spada u nadležnost Suda). Sud isto tako navodi da je dosuđeni dug odgovornost države.

Vlada nije osporila činjenicu da pod uobičajenim okolnostima odgoda izvršenja presude dulje od 4 godine ne udovoljava zahtjevima iz članka 6. Međutim, ističe da je ovaj slučaj poseban budući da se sporna presuda odnosi na isplatu podnositeljčine „stare“ devizne štednje. Bilo bi neprihvatljivo izvršiti presudu bez istovremenog obeštećenja drugih starih deviznih štediša (uključujući one koji nisu dobili konačne izvršne presude u svoju korist) a takav razvoj događaja jednostavno nije moguć zbog količine „stare“ devizne štednje.

Sud se s time nije složio; smatrao je da je podnositeljčina situacija bitno drukčija od one većine drugih „starodeviznih“ štediša koji nemaju presude koje bi nalagale isplatu njihove uštede.

Sud nije smatrao da naknada koju su podnositeljici dodijelili domaći sudovi, čak i ako se uračunaju neisplaćene kamate, ne predstavlja značajan teret za državu a kamoli dovodi do kolapsa gospodarstva kako to navodi Vlada. U svakom slučaju, podnositeljica ne bi smjela biti spriječena od korištenja prava koja je s uspjehom ostvarila u parnici zbog navodnih finansijskih problema kroz koje država prolazi.

Nadalje, činjenica je da presuda kojom se nalaže isplata „stare“ devizne štednje predstavlja prije iznimku nego pravilo. To je pokrijepljeno praksom bivšeg Vijeća za ljudska prava, Komisije za ljudska prava Ustavnog suda te Ustavnog suda Bosne i Hercegovine : oni su zaprimili više od 1000 slučajeva vezanih uz „staru“ deviznu štednju a u samo pet slučajeva postojale su konačne i izvršne presude koje nalažu isplatu uštede. Sukladno tome, od otprilike 85 slučajeva koji se tiču „stare“ devizne štednje koji trenutno traju pred Europskim sudom za ljudska prava (podnesenih od strane preko 3750 podnositelja) otprilike 10 podnositelja imalo je konačne i izvršne presude kojima se nalagala isplata njihove uštede.

Sud prihvaća da je većina „stare“ devizne štednje možda prestala postojati prije ili tijekom raspada bivše SFRJ, dezintegracije njenog bankarskog sustava i monetarnog sistema, i takve okolnosti nisu navedene i razmatrane prije konačnih određenja slučaja od strane domaćih tijela. Tamo gdje su sudovi konačno riješili to pitanje, te se odluke ne bi trebale dovoditi u pitanje.

U okolnostima podnositeljčinog slučaja, Sud smatra da nije bilo opravdano tako dugo odgađanje izvršenja konačne i izvršne presude, niti uplitanje u izvršenje presude na način predviđen u članku 27. Zakona iz 2006. godine.

Sud presuđuje da je narušena bit podnositeljčinog prava na pristup sudu zajamčena člankom 6. Konvencije. Prema tome došlo je do povrede tog članka.

Članak 1. Protokol broj 1.

Sud prisjeća da nemogućnost izvršena konačne i izvršne presude donesene u korist podnositeljice predstavlja miješanje u podnositeljčino pravo na mirno uživanje vlasništva.

Iz gore navedenih razloga objašnjenih u kontekstu članka 6., Sud dalje presuđuje da miješanje u podnositeljčino vlasništvo nije bilo opravdano s obzirom na okolnosti slučaja. Stoga je došlo do povrede članka 1. Protokola broj 1.